

Захист цивільного населення під час збройного конфлікту

анотований бібліографічний список
2021. – Вип. 2 (11 – 20 січня). – 24 с.
(<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>)

Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань

1. **Богданов С. Г.** Стратегічне проектування як механізм державного управління розвитком медичної реабілітації в Україні / С. Г. Богданов // Держава та регіони. Серія : Держ. упр. — 2019. — № 4. — С. 76-81. *Доведено доцільність використання методології стратегічного проектування для забезпечення ефективного становлення та розвитку системи медичної реабілітації в Україні. Наголошено, що процедура стратегічного проектування розвитку системи медичної реабілітації в Україні – це складний процес узгодження цілей, програмних документів, інтересів, ресурсів на основі використання проектного підходу та інструментарію планування, прогнозування, прийняття управлінських рішень.* Текст: <https://doi.org/10.32840/1813-3401-2019-4-13>

2. **Вівсянник О. М.** Аналіз співпраці органів державного управління з міжнародними медичними організаціями за їхніми функціональними напрямками / О. М. Вівсянник // Право та держ. упр. — 2020. — № 1, т. 2. — С. 92-97. *Проведено аналіз співпраці органів державного управління з міжнародними медичними організаціями за їхніми функціональними напрямками. Визначено чотири основні органи державного управління, які найбільш плідно співпрацюють із міжнародними організаціями. Указано, що практично всі функції Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) України (МОЗ України) забезпечені допомогою з боку міжнародних медичних організацій. У своїй співпраці з міжнародними організаціями МОЗ України реалізує такі свої функції, як: розроблення та реалізація стратегії і тактики розвитку охорони здоров'я в державі, підготовка проектів законів про медичну допомогу, що виносяться на*

розгляд Верховної Ради України (ВР України), розроблення та реалізація цільових комплексних програм, що мають загальнодержавне значення, управління медичною наукою, підготовка медичних кадрів, розроблення та реалізація методології і методики ціноутворення в системі медичної допомоги, розроблення та реалізація методології і методики інформаційного забезпечення управління медичною допомогою, забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя держави. Приділено увагу співпраці Міністерства оборони і НАТО, яка відбувається за чотирма пріоритетними напрямками: воєнно-політичний діалог, досягнення максимального рівня взаємосумісності Збройних Сил України (ЗСУ) з НАТО та нарощування спільних спроможностей, оборонно-технічне співробітництво, забезпечення внеску в міжнародну безпеку. Із подіями на Сході України пов'язаний міжнародний проект, що реалізується Державною службою України з надзвичайних ситуацій.

Текст: [http://pdu-](http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2020/tom_2/15.pdf)

[journal.kpu.zp.ua/archive/1_2020/tom_2/15.pdf](http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2020/tom_2/15.pdf)

3. Грилюк С. Використання психокорекційних напрямків кінезіології в психологічній реабілітації ветеранів АТО (ООС) / С. Грилюк // Вісн. Нац. ун-ту оборони України : зб. наук. пр. – Київ, 2019. – Вип. 2(52). – С. 40-49. – Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп15218-2(52)
Наведено результати теоретичного дослідження, що дозволяють розкрити суть поняття “кінезіологія” і висвітлити основні наукові напрямки і методи, що використовуються в психотерапії. Теоретично обґрунтовано положення про те, що кінезіології є наукою з широкою теоретичною базою, що розвивається, і яка може існувати як самостійно, так і доповнювати різні галузі діяльності, зокрема психотерапію. Описано основні кінезіологічні методи корекції, що використовуються в психотерапевтичній роботі з клієнтом (“я відчуваю / я існую”, лобно-потилична корекція, барометр поведінки).

4. Євсєєв І. Г. Щодо правового статусу учасників добровольчих формувань, які виконували завдання антитерористичної операції в

Донецькій та Луганській областях (2014 – 2018) / І. Г. Євсєєв // Воєн.-іст. вісн. : зб. наук. пр. / Нац. ун-т оборони України. — Київ, 2019. — № 4 (34). — С. 34-45. *Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп17551-4(34). Проаналізовано державні рішення щодо надання правового статусу учасника бойових дій учасникам добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту територіальної цілісності України та брали безпосередню участь в антитерористичній операції (АТО) у взаємодії із військовими частинами (підрозділами) Збройних Сил (ЗСУ), Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, Національної гвардії України, Служби безпеки України та іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями та правоохоронними органами. Увагу зосереджено на об'єктивній потребі визначення правового статусу учасників добровольчих формувань, що на першому етапі АТО не увійшли до сил оборони.* Текст: <http://viv.nuou.org.ua/article/view/193267>

5. Кривошей В. М. Американська модель державної політики у сфері соціальної адаптації та захисту учасників бойових дій / В. М. Кривошей // Публіч. упр. та мит. адміністрування. — 2019. — № 2. — С. 115-122. Досліджено сучасний стан формування й реалізації державної політики у сфері соціальної адаптації (реабілітації) та соціального захисту учасників бойових дій у США. Досліджено сутність позиції держави щодо соціальної адаптації, реабілітації та соціального захисту учасників бойових дій. Текст: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2019/4/15.pdf>

6. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "Психологічні науки: теорія і практика сучасної науки", 16 – 17 серп. 2019 р., м. Запоріжжя / М-во освіти і науки України, Клас. приват. ун-т, Акад. "Большак" (Казахстан). — Запоріжжя : Класич. приват. ун-т, 2019. — 93 с. : іл., табл. *Шифр зберігання в Бібліотеці: А808250* Зі змісту: Програма комплексу занять «Психологічні особливості перебування осіб у примусовій ізоляції, в т. ч. у військовому полоні» / К. О. Кравченко. — С. 74-79.

7. **Павлушенко С. Психологічні наслідки участі особистості в бойових діях** / С. Павлушенко // Вісн. Нац. ун-ту оборони України : зб. наук. пр. – Київ, 2019. – Вип. 2(52). – С. 87-95. – **Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп15218-2(52)** *Розглянуто стрес-фактори бойової обстановки; проаналізовано етапи, механізми і соціально-психологічні детермінанти, які визначають процес переживання військовослужбовцем психічної травми.*

8. **Піх Н. С. Стан забезпечення громадської (публічної) безпеки на рівні територіальних громад в Україні** / Н. С. Піх // Право та держ. упр. — 2020. — № 1, т. 2. — С. 160-166. *Розглянуто проблему забезпечення громадської (публічної) безпеки в Україні. З'ясовано, що питання забезпечення громадської (публічної) безпеки сьогодні перебувають у полі зору вітчизняних і зарубіжних дослідників, проте без акцентування уваги саме на територіальному рівні. Проаналізовано стан забезпечення громадської (публічної) безпеки на рівні територіальних громад, що є актуальним насамперед в умовах проведення реформи децентралізації публічної влади, яка триває в Україні з 2014 року. Визначено, що стан громадської (публічної) безпеки є певним індикатором розвитку як окремо взятої територіальної громади, так і соціально-політичної системи України загалом. Зазначено, що на сучасний стан справ у сфері забезпечення громадської (публічної) безпеки на державному рівні (рівні територіальних громад) здійснює вплив низка проблем зовнішнього і внутрішнього характеру, які постійно загострюються не тільки в Україні, але й у світі. Окреслено, що в основі громадської (публічної) безпеки лежить захищеність людини й суспільства від небезпек і загроз різного характеру, що потребує створення певного спектра сприятливих умов із боку органів публічної влади, оскільки йдеться не тільки про державу, але про територіальні громади.*
Текст: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2020/tom_2/25.pdf

9. **Стасюк Ю. М. Волонтерська допомога українським добровольчим формуванням на початку антитерористичної операції** / Ю. М. Стасюк // Воєн.-іст. вісн. : зб. наук. пр. / Нац. ун-т оборони України. —

Київ, 2019. — № 4 (34). — С. 15-33. *Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп17551-4(34)*. Досліджено участь волонтерів, благодійників у забезпеченні українських добровольчих формувань під час їх створення на початку антитерористичної операції (АТО) у 2014 р. Розглянуто унормовану законодавчу базу функціонування волонтерства в Україні стосовно зміцнення національної оборони держави. Висвітлено, як держава оцінила волонтерство та захищала учасників, які активно забезпечували необхідним захисників Вітчизни на Сході України під час АТО. Текст: <http://viv.nuou.org.ua/article/view/193266>

Статті з періодичних видань

10. **Алексеева И. "Киборги вистояли, не выдержал бетон": страна отмечает Всеукраинский день памяти защитников Донецкого аэропорта** [Электронный ресурс] / Ирина Алексеева // *Fakty. ua* : [веб-сайт]. - 2021. - 16 янв. — Электрон. данные. Зазначено, що 16 січня в Україні відзначають День пам'яті захисників Донецького аеропорту (ДАП). Слова «Кіборги вистояли, не витримав бетон» українці пам'ятають з початку 2015 року. За стійкість, безстрашність і непереможність українських захисників аеропорту назвали «кіборгами», а ДАП став символом мужності, стійкості і оплотом українського духу. Пам'ятну дату встановили з ініціативи українських воїнів, які захищали цей стратегічний об'єкт. Згадано героїчні сторінки оборони ДАП, яка тривала 242 дні: з 26 травня 2014 по 22 січня 2015 року. Текст: <https://society.fakty.ua/365894-kiborgi-vystoyali-ne-vyderzhal-beton-strana-otmechaet-vseukrainskij-den-pamyati-zacshitnikov-doneckogo-aeroporta>

11. **Банний А. Анатолій Банний: "Яка величезна сила в українців, якщо вони об'єднані високою ідеєю!"** / Анатолій Банний ; спілкувалася Ганна Антипович // *Полтав. думка*. - 2021. - 7 січ. (№ 1). — С. 1, 5. Наведено інтерв'ю з волонтером, правозахисником, головою Полтавського обласного Товариства політв'язнів та репресованих

Анатолієм Банним про його волонтерську діяльність та забезпечення українських воїнів. Зауважено, що Анатолій Банний намагався потрапити добровольцем у армію, але його не взяли, бо мав травму та операцію, однак його син воював у складі 53-ї окремої механізованої бригади Збройних Сил України (за роки війни пройшов від рядового до лейтенанта, командира мотопіхотного взводу). За словами Анатолія, ситуація із забезпеченням воїнів краща, ніж була у 2014 – 2016 рр., однак щодо інформаційної пропаганди, то прифронтові території грузнуть, споживаючи російський інформаційний продукт.

12. Безкоштовне харчування в закладах освіти дітей загиблих захисників: набув чинності закон [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2021. – 12 січ. — Електрон. дані. Вказано, що з 1 січня 2021 року набув чинності Закон щодобезкоштовного харчування у закладах освіти дітей загиблих захисників України. Документ розширює перелік осіб, для яких Закон України "Про освіту" та інші спеціальні закони передбачають безоплатне харчування. Відтепер органи державної влади та місцевого самоврядування, яким підпорядковуються державні та комунальні заклади дошкільної, загальної середньої, професійної чи фахової передвищої освіти, мають забезпечувати безоплатним харчуванням зокрема й дітей загиблих героїв. Основне завдання цього Закону – підвищити рівень соціального захисту дітей, батьки яких загинули (пропали безвісти), померли, захищаючи суверенітет, незалежність і територіальну цілісність України. Документ вносить відповідні зміни до Законів України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", "Про професійну (професійно-технічну) освіту", "Про освіту", "Про дошкільну освіту", "Про дитяче харчування". Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/bezkoshtovne-harchuvannya-v-zakladah-osviti-ditey-zagiblih-zahisnikiv-nabuv-chinnosti-zakon.html>

13. Вальчук Н. "Президент унікав різких заяв у бік агресора. Заховався за дітьми" / Назар Вальчук // Газета по-українськи. – 2021. –

6 січ. (№ 1). — С. 4. *Наведено фрагмент новорічної промови Президента України Володимира Зеленського. За словами авторки проекту "Рагу. лі" Тетяни Микитенко, якщо Президент у новорічну ніч переходить на російську, значить це така політика, спілкування з окупованими територіями російською – програшна позиція і зрада наших громадян, які чекають на повернення української влади. Вона зазначає, що до всіх людей, які там живуть, Зеленський звертається так, ніби вони колаборанти, усі зросійщилися. І це все Президент робить в емоційний вечір, коли мало хто мислить раціонально.* Текст: <https://gazeta.ua/articles/politics-newspaper/ prezident-unikav-rizkih-zayav-u-bik-agresora-zahovavsvya-zaditmi/1006731>

14. **Винні у мілітаризації кримських дітей: правозахисники опублікували список** [Електронний ресурс] // Крим. світлиця. – 2021. – 15 січ. (№ 2). — Електрон. дані. *Висвітлено інформацію, що до мілітаризації освітнього простору у Криму та знищення української ідентичності кримських дітей причетні щонайменше 12 осіб – від так званих кримських «міністрів освіти» до вчителів шкіл. Зазначено, що список опублікували правозахисні організації Кримська правозахисна група, Українська Гельсінська спілка з прав людини та ZMINA спільно із Представництвом Президента України в Автономній Республіці Крим під час пресконференції у Києві. Серед цих осіб – так звана «екс-міністерка освіти, науки і молоді Республіки Крим» Наталія Гончарова, «начальник Управління освіти адміністрації м. Ялти» Ренард Кутковський, «директорка департаменту освіти і науки м. Севастополя» Олена Богомолова та інші. За словами авторів дослідження, цей список складений, щоб привернути увагу до масових порушень прав дитини на території окупованого півострова та запобігти порушенням в майбутньому.* Текст: <http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=22912>

15. **Власенко В. ЄСПЛ: Росія контролювала Крим до березневого "референдуму" : Європейський суд з прав людини визнав прийнятним**

позов України проти Росії у кримській справі майже за всіма пунктами / Вікторія Власенко // Уряд. кур'єр. – 2021. – 16 січ. (№ 10). – С. 2. *Йдеться про рішення Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) визнати прийнятним позов України проти Росії у справі "Україна проти Росії (щодо Криму)", яка стосується порушень прав людини у Криму в період з 27 лютого 2014 року по 26 серпня 2015 року. У справі ЄСПЛ розглядатиме звинувачення щодо неналежного розслідування Росією вбивств і зникнень людей у Криму, незаконного позбавлення волі й тортур, переслідування неросійськомовних засобів масової інформації (ЗМІ), залякування релігійних діячів, незаконного надання російського громадянства та інших. В той же час суд відхилив як неаргументовані звинувачення України за трьома пунктами: в тому, що російська влада у Криму націоналізувала власність українських військових, встановила там "адміністративну практику щодо вбивств/розстрілів" та переслідування міжнародних журналістів. Також Міністерство закордонних справ України (МЗС України) веде ще три справи проти Російської Федерації (РФ) у міжнародних судових інстанціях: Міжнародний суд ООН розглядає питання про порушення Росією конвенцій про боротьбу з фінансуванням тероризму та ліквідацію всіх форм расової дискримінації у Криму; міжнародні арбітражі розглядають питання порушення прав України як прибережної держави в Чорному та Азовському морях і Керченській протоці й протиправного затримання трьох українських військово-морських кораблів та 24 членів їхніх екіпажів. Зазначено, що всі ці справи - складові єдиної стратегії міжнародно-правового захисту інтересів України, і в МЗС України переконані, що Росії не вдасться уникнути відповідальності за порушення прав людини та основоположних норм і принципів міжнародного права. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/yespl-rosiya-kontrolyovala-krim-do-bereznevo-go-ref/>*

16. **Вода в обмін на мир: у МЗС розповіли, чи обговорюють з Росією відновлення водопостачання до Криму [Електронний ресурс] //** Крим. світлиця. – 2021. – 15 січ. (№ 2). — Електрон. дані. *Наведено*

коментарі міністра закордонних справ України Дмитра Кулеби стосовно того, що представники України не обговорюють з росіянами питання відновлення постачання води до окупованого Криму в обмін на припинення війни на Донбасі.

Текст:

<http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=22913>

17. **Гал І. В Криму досохло главное для Симферополя водохранилище** [Електронний ресурс] / Ирина Гал // Fакту. ua : [веб-сайт]. – 2021. – 11 янв. — Електрон. данні. Зазначено, що офіцер Збройних сил України (ЗСУ) Анатолій Штефан (позивний Штірліц) виклав у соціальній мережі відео пересохлого Аянського водосховища у Криму. «Окупований Крим, Аянське водосховище, що постачає водою Симферополь, пересохло. Рідна гавань вона така ... »- написав у коментарях до відеоролика військовий. Текст: <https://ukraine.fakty.ua/365373-v-krymu-dosohlo-glavnoe-dlya-simferopolya-vodohranilicshe>

18. **Головін Д. Озброєння українців: кому РНБО пропонує роздати зброю і чим це небезпечно** [Електронний ресурс] / Денис Головін ; бесіду вела Ірина Поліщук // Fакту. ua : [веб-сайт]. – 2021. – 13 янв. — Електрон. дані. Зазначено, що майже 80 тисяч одиниць стрілецької зброї пропонують роздати українцям. Така ініціатива прописана у законопроекті про територіальну оборону (№ 4504), презентованому Радою національної безпеки і оборони (РНБО). На думку авторів документа, завдяки такій ініціативі вдасться ефективніше реагувати на зовнішні загрози. Законопроект вже обговорили на профільному парламентському комітеті та з представниками силових відомств. У лютому його планують розглянути на засіданні Верховної Ради України (ВР України). Про те, наскільки масова роздача зброї українцям покращить обороноздатність країни та чи не спровокує це хвилю агресії та випадкових смертей, в інтерв'ю «Фактам» розповів колишній прокурор, адвокат, кандидат юридичних наук Денис Головін. Він, зокрема, відзначив, що принципово нового пропонує законопроект про територіальну оборону України, указав на

законодавчі неузгодженості, і що «подекуди законопроект суперечить сам собі». Експерт зазначив, що «від початку війни на Донбасі кількість вироків суду за статтею про незаконне поводження зі зброєю зростає більш ніж на 50 %. ... З того часу (2014–2015 роки) дець приблизно 400 тисяч одиниць вогнепальної зброї нелегально знаходиться в українців. Точна цифра нікому не відома. Тому поява значної кількості одиниць зброї «на руках» поряд з іншими чинниками може стати детермінантом сплеску злочинності. Я б не розглядав лише один факт — видачу зброї — як причину підвищення рівня злочинності, все взаємопов'язано, й «копати» треба глибше». Окрему увагу фахівець приділив напрацюванням європейського законодавства щодо володіння вогнепальною зброєю тощо. Підсумовуючи, Д. Головін наголосив: «Існуючі правові прогалини та колізії у сфері володіння та використання зброї, а також незаконного обігу вогнепальної зброї, що більшою мірою спричинені збройним конфліктом на сході України, вимагають прийняття нового законодавства про зброю, яке б охоплювало всі аспекти володіння та обігу вогнепальної зброї в Україні на основі її конституційних положень та міжнародних зобов'язань. Лише згодом можна буде говорити про такі радикальні кроки, як видача «на руки» вогнепальної зброї. Потрібна чітка система контролю, координації з боку правоохоронних органів». Текст: <https://ukrainenews.fakty.ua/365535-ozbroiennya-ukrainciv-komu-rnbo-proponuie-rozdati-zbroyu-i-chim-ce-nebezpechno>

19. Депутати Європейського парламенту надіслали листи підтримки в'язням Кремля [Електронний ресурс] // Крим. світлиця. – 2021. – 8 січ. (№ 1). — Електрон. дані. Подано інформацію, що група депутатів Європейського парламенту надіслала листи солідарності чотирьом політичним в'язням – українським громадянам, які утримуються в місцях позбавлення волі Російської Федерації та окупованого нею Криму: Ремзі Бекірову, Осману Аріфмететову, Євгенію Каракашеву та Сергію Філатову. Текст: <http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=22890>

20. **Дітей загиблих героїв забезпечать безплатними обідами** [Електронний ресурс] // *Голос України*. – 2021. – 13 січ. (№ 4). – Електрон. дані. *Йдеться про повідомлення прес-служби Міністерства освіти і науки (МОН) про реалізацію з 1 січня 2021 року ухваленого Верховною Радою України (ВР України) Закону щодо безплатного харчування у закладах освіти дітей загиблих захисників України. Зазначено, що відповідно до Закону внесено зміни до низки законодавчих актів з метою підвищити рівень соціального захисту дітей, батьки яких загинули чи зникли безвісти, померли, захищаючи суверенітет, незалежність і територіальну цілісність України.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/340618>

21. **Для абітурієнтів з окупованого Криму стартувала реєстрація на пробне ЗНО** [Електронний ресурс] // *Крим. світлиця*. – 2021. – 8 січ. (№ 1). — Електрон. дані. *Подано інформацію, що реєстрація на пробне зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО) ЗНО-2021, яка стартувала в Україні 5 січня, абітурієнти із Криму і Севастополя можуть здійснити на сайті Херсонського регіонального центру оцінювання якості освіти. Правозахисники нагадують, що абітурієнти із тимчасово окупованих територій можуть скористатися спрощеною процедурою вступу до вищих навчальних закладів на території України та потрапити на навчання в український університет без складання ЗНО.* Текст: <http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=22891>

22. **Доповідь про російські злочини в Україні взяли до уваги** [Електронний ресурс] // *Голос України*. – 2021. – 14 січ. (№ 5). — Електрон. дані. *Йдеться про допис у Фейсбуці віце-маршалка Сейму Польщі Малгожати Госєвської, яка повідомила, що Міжнародний кримінальний суд (МКС) у Гаазі взяв до уваги її доповідь "Російські воєнні злочини в Україні в 2014 році". Доповідь складена на основі більш як 60 інтерв'ю, що їх польські та українські волонтери взяли в колишніх полонених, які розповіли про тортури та вбивства, вчинені на непідконтрольних нині Україні територіях. Як зазначила Малгожата Госєвська, "прокурор визнала, що*

існує обґрунтована ймовірність, що у визначений період на території України скоювалися воєнні злочини і злочини проти людяності”, та проінформувала, що в доповіді злочини поділено на три категорії: вчинені під час збройних дій, вчинені під час арештів та затримань, вчинені в Криму. Також на розгляді Європейського суду з прав людини наразі перебувають чотири тисячі позовів громадян, пов’язаних із подіями в окупованому Росією Криму та на Донбасі. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/340658>

23. **ЄСПЛ розгляне 11 скарг України проти РФ про порушення прав людини у Криму** [Електронний ресурс] // Крим. світлиця. – 2021. – 15 січ. (№ 2). — Електрон. дані. Подано інформацію, що Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ) визнав достатніми підстави для прийняття до розгляду скарг України проти РФ за одинадцятьма пунктами у міждержавній справі щодо порушення прав людини у Криму. Текст: <http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=22915>

24. **За час окупації у Крим переселили 200 тисяч росіян** [Електронний ресурс] // Крим. світлиця. – 2021. – 8 січ. (№ 1). — Електрон. дані. Подано інформацію, що до Криму за період окупації переселилися щонайменше 200 тисяч росіян. Наголошено, що відповідно до Римського статуту Міжнародного кримінального суду, переміщення державою-окупантом частини її власного цивільного населення на окуповану нею територію є воєнним злочином. Текст:

<http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=22894>

25. **Катриченко Т. Мирный тупик** / Татяна Катриченко // Фокус. – 2021. – № 1/2 (15 янв.). — С. 28-29. Висвітлено ситуацію навколо переговорного мінського процесу у 2020 році та розглянуто подальші перспективи щодо мирного врегулювання ситуації на Донбасі. Зазначено, що весь 2020 рік Україна демонструвала бажання виконувати Мінські угоди, іноді йшла на компроміси і навіть піддалася провокації – підписала документ про створення координаційної ради за участю представників ОРДЛО та

погодилась на спільне з бойовиками патрулювання позицій українських військових. Можливо, Україна сподівалась, що Росія зробить крок назустріч, але вплинути на Москву не вдалося – як і у 2015-му, РФ вимагає організувати вибори на окупованій нею території та амністію бойовикам. У результаті концепція "ні війни, ні миру", яку вибрала Україна, себе вичерпала – переговорний Мінський процес зайшов у глухий кут, вимагаючи нових рішень. Зазначено, що Україна сподівається, що у 2021 році учасником переговорного процесу щодо Донбасу стануть США, а значить, міжнародний тиск на Росію у питанні миру та деокупації територій посилиться. Окрему увагу приділено плану "А" Президента Володимира Зеленського, який не спрацював, планам "В" і "С", "нормандському" формату перемовин, питанню обміну полоненими тощо. Наведено коментарі Віце-прем'єр-міністра України – Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Олексія Резнікова, українських політичних аналітиків.

26. **Кількість незаконно утримуваних громадян на тимчасово окупованих територіях збільшується** [Електронний ресурс] // Голос України. – 2021. – 14 січ. (№ 5). — Електрон. дані. *Йдеться про зустріч Уповноваженого Верховної Ради України (ВР України) з прав людини Людмили Денісової з Надзвичайним і Повноважним Послом Королівства Швеція в Україні Тобіасом Тибергом щодо активізації співробітництва зі Швецією у сфері захисту прав людини. Сторони обговорили питання звільнення цивільних заручників і військовополонених, зокрема Людмила Денісова проінформувала, що продовжується системна робота з так званими "уповноваженими з прав людини" ОРДЛО у двох напрямках – переведення осіб, які були засуджені до початку військової агресії на Донбасі, та передача кримінальних справ з тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей. Окремо Людмила Денісова та Тобіас Тиберг порушили питання щодо звільнення 109 громадян України, які перебувають у незаконному ув'язненні на території Російської Федерації*

(РФ) та тимчасово окупованого Криму, а також дотримання прав громадян, в тому числі кримських татар, які після тимчасової окупації залишилися проживати на півострові та зазнають утисків окупаційної влади. Омбудсман повідомила про досягнення домовленості, що "за можливості пан Тобіас посприє в організації зустрічі з Головою ОБСЄ, міністром закордонних справ Швеції Анн Лінде під час її перебування в Україні 18 - 19 січня 2021 року". Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/340668>

27. **Краснопьоров В. "Нація підкорює державу. Так народжуються свобода й демократія"** : [інтерв'ю з політ. аналітиком, головою громад. орг. "Сильні громади" Валентином Краснопьоровим] / Валентин Краснопьоров ; текст: Ангеліна Кованда // Країна. — 2020. — № 39. — С. 16-19. *Обговорено політичну ситуацію в Україні щодо Донбасу, перспективи економічного розвитку.* Текст: https://gazeta.ua/articles/opinions-journal/_ukrayinska-naciya-pidkoryuye-derzhavu-tak-narodzhuyutsya-svoboda-j-demokratiya/989292

28. **Кутовий Б. Міжнародний стратегічний проект "Допомога Схід"** [Електронний ресурс] / Борис Кутовий // Голос України. – 2021. – 20 січ. (№ 9). — Електрон. дані. *Йдеться про реалізацію міжнародної стратегічної гуманітарної ініціативи "Допомога Схід", яка є багатопрофільною та різноплановою програмою цілеспрямованих дій щодо надання цільової допомоги медичним закладам та мирному населенню Донецької та Луганської областей, а також інших регіонів України. Зазначено, що міжнародний гуманітарний проект було започатковано за ініціативою та за сприяння генерал-лейтенанта Сергія Наєва у 2018 році, коли він очолив командування Операції об'єднаних сил на території Донецької та Луганської областей. До провідних партнерів проекту одразу увійшли Асоціація міжнародних автомобільних перевізників України (АсМАП) на чолі з Леонідом Костюченком, Асоціація "Медична та благодійна допомога Франція – Україна" (Aide Medicale & Caritative France –*

Ukraine), віце-президентом якої є Діана Дольс, а керівником-координатором проекту в Україні є офіцер Командування об'єднаних сил Збройних Сил України (ЗСУ), журналіст та письменник Борис Кутовий. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/340951>

29. **Кущ П. "Не думайте, що по той бік не залишилося патріотів"** / Павло Кущ // Уряд. кур'єр. – 2021. – 20 січ. (№ 12). — С. 3. Подано розповідь про життя на окупованій частині Донбасу переселенки старшокласниці, яка обрала собі псевдонім Рина Ледяних. Зокрема, дівчина запевнила, що на непідконтрольній Україні території багато людей насправді підтримують Україну, але змушені мовчати, щоб зберегти життя своє і близьких, адже окупаційна влада переслідує патріотів, і в так званій ОРДЛО панує беззаконня. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/chi-ye-zhittya-na-okupovanij-teritoriyi-donbasu-be/>

30. **Леошко В. Проведення виборів у частині регіону сходу є небезпечним** / Владислав Леошко // Голос України. – 2021. – 19 січ. (№ 8). — Електрон. дані. Йдеться про робочу нараду з питань проведення місцевих виборів на територіях Донецької та Луганської областей за участі голів Донецької облдержадміністрації (ОДА) Павла Кириленка та Луганської ОДА Сергія Гайдая, т. в. о. командувача Об'єднаних сил Віктора Ганущака, керівників Головного управління Служби безпеки України (СБУ) в Донецькій та Луганській областях і Головних управлінь Національної поліції двох областей. Учасники наради детально обговорили безпекову ситуацію на Донеччині та Луганщині й зазначили у підписаному за результатами наради протоколі, що у зв'язку зі здійсненням Російською Федерацією (РФ) збройної агресії проти України неможливо забезпечити стовідсоткову безпеку громадян під час організації підготовки та проведення відповідно до Виборчого кодексу України місцевих виборів 28 березня 2021 року на виборчих дільницях у низці громад Донецької та Луганської областей. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/340901>

31. **Мозговой И. Главари ОРДЛО заявили о намерении передать Украине нескольких пленнх** [Электронный ресурс] / Иван Мозговой // Fakty. ua : [веб-сайт]. – 2021. – 16 янв. — Электрон. данные. *Як повідомив ресурс «РБК-Україна», терористичні організації «ДНР» і «ЛНР» мають намір передати Україні в односторонньому порядку деяких полонених. У спільній заяві терористів зазначено: «Керівництвом ДНР спільно з керівництвом ЛНР було прийнято рішення в односторонньому порядку передати на українську сторону ... деяких утримуваних в місцях позбавлення волі громадян України. ... У цю групу увійшли жінки, люди похилого віку та особи, які страждають важкими захворюваннями». Бойовики уточнили, що вирішили передати Україні утримуваних громадян з нагоди православного свята - Водохреща.* Текст: <https://ukrainenews.fakty.ua/365903-glavari-ordlo-zayavili-o-namerenii-peredat-ukraine-neskolkih-plennyh>

32. **Наші політв'язні мають вийти на свободу** [Електронний ресурс] // Голос України. – 2021. – 15 січ. (№ 6). — Електрон. дані. *Йдеться про заяву Постійного представника України в Раді Європи (РЄ) Бориса Тарасюка, який піддав гострій критиці окупаційну російську адміністрацію за незаконне засудження за сфабрикованими звинуваченнями трьох громадян України: Енвера і Різи Омерових та Айдера Джаппарова на 18, 17 і 13 років у колоніях суворого режиму”. Борис Тарасюк наголосив – це є свідченням того, що ”російська судова система не має нічого спільного з правосуддям, а лише продовжує політику переслідування кримських татар та придушує будь-які ознаки інакомислення в окупованому Криму”. Борис Тарасюк виступив з вимогою до Російської Федерації (РФ) скасувати рішення суду та негайно звільнити всіх українських громадян, які нелегально утримуються Росією. Також Україна закликала генерального секретаря РЄ, комісара РЄ з прав людини та держави – члени РЄ рішуче відреагувати на ці протиправні дії та вимагати від РФ припинення порушення норм міжнародного права, включаючи гуманітарні та міжнародні норми прав людини, на тимчасово*

окупованих територіях України.

Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/340725>

33. **Окупанти вирубують ліс на Ай-Петрі** [Електронні ресурси] // Крим. світлиця. – 2021. – 8 січ. (№ 1). — Електрон. дані. *Подано інформацію, що у перші дні 2021 року жителі Криму стали скаржитися на збільшення варварського вирубування лісів у заповідній зоні плато Ай-Петрі. У відповідь окупанти стали поширювати торішній пресреліз, де заявлялося, що «у горах будується новий газопровід Ялта – Форос - Севастополь, який вирішить усі проблеми із газопостачанням Південного берега Криму». При цьому окупанти цинічно хваляться тим, що «подолали труднощі з доставкою в гори важкої техніки для знищення незайманої природи», – наголошується у повідомленні.*

Текст:

<http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=22900>

34. **Охрименко О. Приняли за боевика "ДНР": вокруг задержания в Киеве ветерана АТО Виктории Котеленец разгорается скандал** [Электронный ресурс] / Ольга Охрименко // Fakty. ua : [веб-сайт]. - 2021. – 19 янв. — Электрон. данные. *Як повідомила народний депутат України і учасниця АТО Яна Зінкевич, у Києві Головне слідче управління затримало учасницю АТО Вікторію Котеленець. Сталося це у Міністерстві у справах ветеранів, куди колишня учасниця добровольчого формування прийшла отримувати посвідчення учасника бойових дій. Звертаючись до ініціаторів затримання, Я. Зінкевич наголосила: «Головне ще й момент підібрали, при отриманні посвідчення! Та ще й за яким звинуваченням: нібито вона воювала на боці сепаратистів. Ви вже взагалі все з глузду з'їхали?». Ще одна ветеран АТО Олена Білозерська вважає, що Вікторію могли вважати за терористку «ДНР», яка конвоювала «парад полонених» в окупованому Донецьку. Йдеться також про реакцію на цю новину сайту «Миротворець».*

Текст:

<https://ukrainenews.fakty.ua/366176-prinyali-za-boevika-dnr-vokrug-zaderzhaniya-v-kieve-veterana-ato-viktorii-koteleneц-razgoraetsya-skandal>

35. **Охрименко О. Реваншизм не пройдет: в Генштабе выступили с заявлением ко Дню памяти защитников ДАП** [Электронный ресурс] / Ольга Охрименко // Fakty. ua : [веб-сайт]. – 2021. – 16 янв. — Электрон. даные. *Йдеться про те, що у День пам'яті захисників Донецького аеропорту (ДАП), який відзначається 16 січня, Генеральний штаб Збройних сил України (ЗСУ) виступив із заявою. У Генштабі вказують, що українська армія, як ніхто інший, розуміє ціну миру, за який вже віддано тисячі життів. Українські військові роблять все для перемоги над одвічним ворогом України - російським агресором. У заяві наголошено, що ЗСУ «завжди докладатимуть зусиль, аби діти й родини загиблих воїнів були гідно пошановані, а пам'ять про всіх полеглих захисників не викривлювали, не тьмяніла в Україні та світі». Зазначено, що ЗСУ «завжди пам'ятатимуть цинізм, підступність і брехню представників російських збройних формувань та їхніх найманців, грубі порушення ними норм міжнародного гуманітарного права, зокрема під час розстрілів поранених захисників України в ході військових дій у районах Іловайська та Дебальцевого. Також пам'ятатимуть про терор проти цивільних громадян протягом всіх років збройної агресії Росії проти України». Відзначено, що «Росія прагне будь-якою ціною зняти з себе відповідальність за розв'язання міжнародного збройного конфлікту на Донбасі, поширюючи свої повідомлення через агентів впливу, різного роду апологетів «руського міра», які в ефірі українського телеканалу називають злочинцями Українську армію та всіх, хто носить погони. Особливо цинічно це відбулося напередодні річниці пам'яті полеглих в Донецькому аеропорті захисників України...». Наголошено, що «саме тому всі небайдужі до майбутнього України мають унеможливити виведення навіть з-під найменшої відповідальності за скоєне російських регулярних з'єднань і підрозділів, підпорядкованих Міністерству оборони РФ, підрозділів та спеціальних формувань, підпорядкованих іншим силовим відомствам РФ, їхніх радників, інструкторів, та регулярних збройних формувань, озброєних банд та груп найманців, створених*

підпорядкованих, керованих та фінансованих Росією». Завершується Заява словами про те, що ЗСУ «закликають не піддаватися керованим провокаціям і гібридним проявам інформаційного впливу ворога, зберігати спокій та об'єднуватися довкола свого Війська». Текст:

<https://ukrainenews.fakty.ua/365906-revanshizm-ne-projdet-v-genshtabe-vystupili-s-zayavleniem-ko-dnyu-pamyati-zacshitnikov-dap>

36. **Охрименко О. Елемент пропаганды: у Зеленского объяснили, кому выгодна передача террористами пленных Украине** [Электронный ресурс] / Ольга Охрименко // Fakty. ua : [веб-сайт]. – 2021. – 16 янв. — Электрон. данные. У контексті оголошеного бойовиками «ДНР» і «ЛНР» наміру щодо передачі Україні 19 січня в односторонньому порядку деяких полонених (жінок, людей похилого віку та важкохворих осіб), наведено коментарі радника керівника Офісу Президента України (ОПУ) Михайла Подоляка, оприлюднені ресурсом «РБК-Україна». Він заявив, що видача Україні деяких полонених із окупованих територій буде використана окупантами у своїй пропаганді. Крім того, певну вигоду отримає народний депутат України Віктор Медведчук, якого в ОРДЛО вказують як посередника у передачі полонених. За словами радника, переговори про звільнення полонених блокуються Росією штучно. І найкращим доказом того є факт, що досі в місця утримання полонених на Донбасі не пускають навіть представників Червоного хреста. Текст: <https://ukrainenews.fakty.ua/365912-element-propagandy-u-zelenskogo-obyasnili-komu-vygodna-peredacha-terroristami-plennyh-ukraine>

37. **Поколенко Н. Діалог про перспективи сходу країни** [Електронний ресурс] / Наталя Поколенко // Голос України. – 2021. – 13 січ. (№ 4). – Електрон. дані. Йдеться про проведений за сприяння Проекту USAID "Економічна підтримка Східної України" та за ініціативи Центру розвитку стартапів "1991 Маріуполь" й громадської організації "Соціал Буст" форум "EAST COAST: IT Investment Forum" за участі представників IT-спільноти, Міністерства цифрової трансформації України,

Маріупольської міської ради, інвестиційних фондів. Під час форуму відбулися три панельні дискусії, учасники яких обговорили питання створення у Маріуполі Кремнієвої долини та залучення інвестицій. Одним із результатів форуму стало підписання організаторами тристороннього меморандуму про створення фонду "Impact Tech Fund", який допомагатиме стартаперам отримувати гроші з міського бюджету, фондів та від приватних інвесторів на втілення ідей. Наведено коментар міського голови Маріуполя Вадима Бойченка, який вказав на ІТ-сектор як "нову можливість" для жителів Маріуполя, та наголосив, що "ми мріємо, що про Маріуполь невдовзі говоритимуть як про ІТ-столицю, тому створюємо цей фонд стартапів для розвитку ІТ-індустрії у місті". Текст: <http://www.golos.com.ua/article/340571>

38. Рибальченко В. Захисникам запропоновано активніше захищатися [Електронний ресурс] / Володимир Рибальченко // Голос України. – 2021. – 20 січ. (№ 9). — Електрон. дані. *Йдеться про співробітництво ветеранських організацій Запорізької області з місцевою владою. Наведено коментар голови облдержадміністрації (ОДА) Олександра Старуха, який окреслив питання, що їх необхідно вирішити спільними зусиллями з ветеранською спільнотою, зокрема посадовець прокоментував ситуацію навколо госпіталю на Великому Лузі, з приводу подальшого існування якого ветерани зверталися до Президента України під час його візиту в регіон. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/340928>*

39. Скрипник В. Життя в окупації у Донецьку очима вінничанина / Віктор Скрипник // Rіa (Вінниця). – 2021. – 13 січ. (№ 1). — С. 9. *Йдеться про те, як донеччанам живеться в окупації та як дістатися з окупованої території в Україну. Зазначено, що шлях в Україну відкритий тільки через Росію: хоч від Донецька до Маріуполя всього 110 км, дорога об'їздом триває 27 годин (1700 км). Зауважено, що дехто називає Європою територію, вільну від окупантів.*

40. **Список політв'язнів поповнився трьома кримськими татарами** [Електронний ресурс] // *Голос України*. – 2021. – 13 січ. (№ 4). – Електрон. дані. *Йдеться про протест Міністерства закордонних справ України (МЗС України) у зв'язку з рішенням Південного окружного військового суду Російської Федерації (РФ) від 12 січня 2021 року про засудження трьох громадян України - Айдера Джаппарова, Енвера Омерова та Різи Омерова у справі так званої "Білогорської групи Хізб ут-Тахрір" за сфабрикованими звинуваченнями в "організації та участі в діяльності терористичної організації та насильницькому захопленні й утриманні влади". У МЗС України вказують, що слідство та судовий процес відбувались із численними процедурними порушеннями та в умовах цілковитого ігнорування наданих захистом доказів про непричетність обвинувачуваних до інкримінованих діянь, що вказує на політичну вмотивованість рішення. Як зазначила заступниця міністра закордонних справ України Еміне Джаппарова, "зазначені вироки є черговим доказом використання російської судової системи, яка не має нічого спільно з правосуддям, для продовження політики переслідувань кримських татар та придушень будь-яких ознак інакомислення в окупованому Криму".* Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/340581>

41. **Суд у РФ оголосив вироки трьом кримським татарам: 13, 16 і 18 років колонії** [Електронний ресурс] // *Крим. світлиця*. – 2021. – 15 січ. (№ 2). — Електрон. дані. *Йдеться про заяву Уповноваженої Верховної Ради України (ВРУ) із прав людини Людмили Денісової щодо того, що російські судді оголосили вирок кримським татарам Енверу та Різу Омеровим і Айдеру Джаппарову у 18, 13 і 16 років позбавлення волі відповідно. Український омбудсман засудила ухвалене незаконне рішення стосовно наших співгромадян країною-агресором, «яка своїми ганебними діями продовжує демонстративно порушувати міжнародні договори та норми міжнародного права».* Текст:

<http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=22924>

42. **Терещенко І. Луганщина зміцнює зв'язки з Латвією** [Електронний ресурс] / Іван Терещенко // *Голос України*. – 2021. – 20 січ. (№ 9). — Електрон. дані. *Йдеться про зустрічі делегації Посольства Латвійської Республіки в Україні на чолі з Надзвичайним та Повноважним Послом Латвійської Республіки в Україні Юрісом Пойкансом з представниками Луганщини. Обговорено спільні проекти, які заплановано реалізувати в економічній сфері, зокрема передбачено провести навесні українсько-латвійський форум у Києві за участі луганського бізнесу. Крім того, латвійські дипломати доставили п'ять тонн гуманітарного вантажу (теплі речі та подарунки дітям), який доправлено до Станично-Луганського району. Наведено коментар голови Луганської облдержадміністрації (ОДА) Сергія Гайдая, який зазначив, що "завдяки новим крокам відсоток взаємовідносин суттєво зміниться у форматі 80/20, де 20 – це гуманітарна допомога, а 80 – розвиток економіки Луганщини". Очільник області висловив переконання, що "це неодмінно стане сильним поштовхом для багатьох галузей нашого бізнесу та спільних проектів, які ми хочемо реалізувати з Латвійською Республікою", і "допоможе виходу Луганщини на ринки Європейського Союзу".* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/340980>

43. **У Криму за рік запаси води зменшилися майже втричі** [Електронний ресурс] // *Крим. світлиця*. – 2021. – 8 січ. (№ 1). — Електрон. дані. *Подано інформацію, що в окупованому Криму сумарний запас води до кінця 2020 року становив 31, 3 млн кубометрів, що на 61 млн кубометрів менше, ніж рік тому.* Текст: <http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=22905>

44. **Україна розслідує незаконне затримання 120 кримських татар на Керченському мосту** [Електронний ресурс] // *Крим. світлиця*. – 2021. – 15 січ. (№ 2). — Електрон. дані. *Подано інформацію, що за фактом незаконного позбавлення волі 120 громадян України на території тимчасово окупованого Росією Криму розпочато кримінальне провадження. Встановлено, що увечері, 11 січня, під виглядом перевірок документів та*

автомобілів, 120 представників кримськотатарського народу фактично були незаконно затримані окупаційними «правоохоронцями» з метою недопущення їх присутності в судовому засіданні у «справі Хізб ут-Тахрір», що відбулося в Ростові-на-Дону. Текст:

<http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=22929>

45. **Україна у Раді Європи вимагає від Росії припинити репресії в окупованому Криму** [Електронний ресурс] // Крим. світлиця. – 2021. – 15 січ. (№ 2). — Електрон. дані. *Подано інформацію, що постійний представник України Борис Тарасюк у Раді Європи піддав гострій критиці окупаційну російську адміністрацію за незаконне засудження за сфабрикованими звинуваченнями трьох громадян України: Енвера і Різи Омерових та Айдера Джаппарова на 18, 17 і 13 років у колоніях суворого режиму.* Текст: <http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=22930>

46. **Чудновський В. Хочуть відновити пільговий проїзд без обмежень** / Валерій Чудновський // Rіa (Вінниця). – 2021. – 13 січ. (№ 1). — С. 3. *Йдеться про те, що з 1 січня у Вінниці у пільговиків немає безліміту на проїзд у муніципальному транспорті, їм дозволили тільки 60 поїздок на місяць. Таке рішення у передостанній день 2020 року виконком Вінницької міськради ухвалив рішення, яким обмежив кількість поїздок для пільговиків у муніципальному транспорті. Зазначено, що у вінницькому Автомайдані вважають, що потрібно оскаржити це рішення в суді, бо міська влада обмежує пільги АТОВців як з Вінниці, так і з інших міст і сіл. Громадська активістка Таїса Гайда зауважує, що є кілька успішних справ у інших містах (Харків, Рівне), де АТОВцям обмежували пільговий проїзд, але вони відстояли свої права, тому треба скасувати це рішення вінницької влади повністю, для всіх громадян.* Текст: <https://vn.20minut.ua/Podii/u-transporti-vinnitsi-hochut-vidnoviti-pilgoviy-proyizd-bez-obmezhen-11191833.html>

47. **«Я на власні очі бачила російських спецслужбовців» – голова Мінветеранів про Святогірську лавру** [Електронний ресурс] // Радіо

Свобода : [укр. інформ. сайт]. – 2021. – 15 січ. – Електрон. дані. Зазначено, що Голова Міністерства у справах ветеранів, генерал-майор Служби безпеки України (СБУ) Юлія Лапутіна бачила російських військових на території Свято-Успенської Святогірської лаври, якою зараз користується Українська православна церква (Московського патріархату) після початку російської агресії. Про це вона розповіла в інтерв'ю "Радіо Свобода". За словами Ю. Лапутіної, попри те, що в Україні церква відокремлена від держави, Росія «навіть на доктринальному рівні позиціонує церкву як елемент м'якої сили, яка змінює поведінку населення тієї держави, де вона розташована, в інтересах Росії». Ю. Лапутіна додала, що стосовно деяких громадян, які «мають відношення до відповідного релігійного напрямку, вчиняли дії на шкоду безпеці України», вже є судові рішення про притягнення їх до кримінальної відповідальності.

Текст:

<https://www.radiosvoboda.org/a/news-laputina-sviatohirska-lavra/31048711.html>

**Підготовлено Відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

**Відповідальний за випуск Н. Я. Зайченко
21 січня 2021 р.**